

Trafikverket
Stora projekt
Bo Lindgren
405 33 Göteborg

PM reviderat 2012-08-16

Stadsutveckling i anslutning till Västlänkens stationslägen

Bakgrund

Länsstyrelsen har i yttrande inför tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken av Västlänken, tågtunnel under Göteborg mellan Olskroken och Almedal (daterat 2012-06-14) påtalat att projektet måste sättas in i ett sammanhang kopplat till övrig stads- och regionutveckling, för att få en bättre förståelse för den totala konsekvensbilden, innan ansökan om tillåtlighet lämnas till regeringen.

Länsstyrelsen delar Boverkets uppfattning att underlaget inför tillåtlighetsprövningen behöver redovisa Västlänkens koppling till den sektorsövergripande samhällsplaneringen. Ett projekt av Västlänkens dignitet kommer att innebära en stor påverkan på Göteborgs stadsbild och framtida stadsutveckling, men även stadens omland.

Boverket anser att underlaget för tillåtlighetsprövningen behöver aktualiseras, utvecklas och konkretiseras avseende hur Västlänken kan anknytas till staden, funktionellt och trafikmässigt, bytespunkternas roll och potentialen för förtätning och stadsutveckling i ett långsiktigt perspektiv. Detta kan t.ex. ske med en sammanfattande och aktuell översikt som relaterar Västlänken till det nu aktuella regionala och kommunala planeringsläget och tillgängliga dokument.

Trafikverket har bett Göteborgs stad att redovisa stadens syn på möjlig stadsutveckling i anslutning till Västlänkens stationslägen enligt Länsstyrelsens och Boverkets krav. Detta PM utgör stadens svar till Trafikverket. PM:et har inte getts politisk behandling.

Göteborgs översiktsplan

Göteborgs översiktsplan antogs av Kommunfullmäktige den 26 februari 2009. Översiktsplanen anger en tydlig inriktning för stadens utbyggnad med utgångspunkt i Göteborgsregionens tillväxtstrategi "Uthållig tillväxt" (antagen av GR:s förbundsstyrelse 2006). Göteborg ges här ett särskilt stort ansvar för regionens utveckling i rollen som regionens kärna. Göteborg förutsätts ha en kraftig utveckling i kärnan och ha god tillgänglighet för regionen genom utbyggnad av infrastrukturen. Göteborgsregionen är en viktig motor för Sveriges

samlade ekonomi och Göteborg spelar en stor roll som regionens kärna genom att bidra till utveckling och tillväxt.

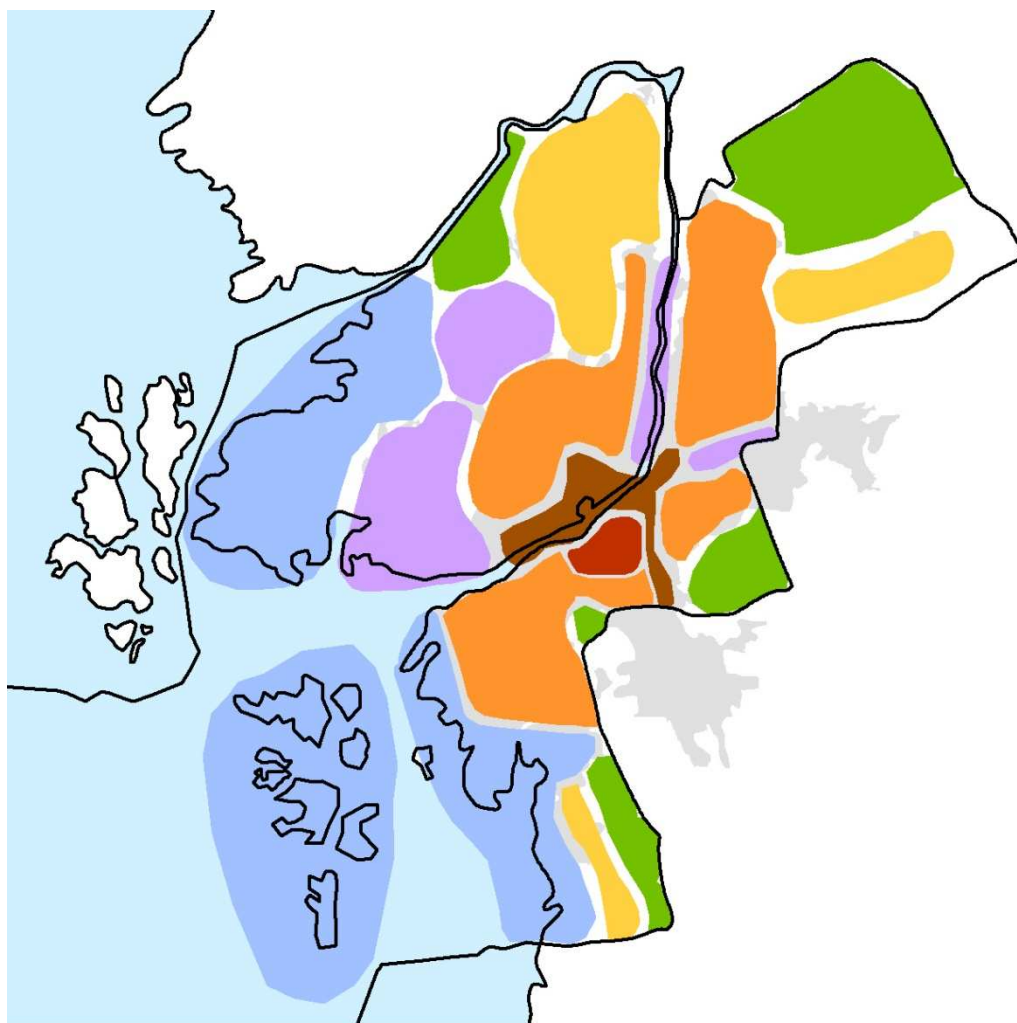
Enligt Göteborgsregionens tillväxtstrategi ska bebyggelsen utöver kärnan utvecklas längs tydliga stråk med ett flertal starka och attraktiva regiondelscentrum. Utveckling av regionstrukturen bygger på en kraftig utveckling av kollektivtrafiken in mot kärnan. Utan en tillräcklig ökning av kapaciteten i kollektivtrafiken kommer näringslivets tillgång till regionkärnan att begränsas av bristande framkomlighet. Västlänken och förstärkningar vid centralstationen är en förutsättning för kollektivtrafiken.

På översiktsplanens markanvändningskarta och kartan över regler och rekommendationer markeras den aktuella korridoren för Västlänken (alternativet Haga-Korsvägen) som ett markreservat för kommunikation, järnväg. Satsningar på järnvägen och eget utrymme för bussar är nödvändiga ur ett regionalt perspektiv liksom kopplingar till den lokala kollektivtrafiken. I järnvägsutredningen bedöms alternativet Haga-Korsvägen ge störst resandeöverflyttning till järnvägen jämfört med övriga utredda alternativ. Det ger därför bäst kapacitet för pendeltågstrafiken och störst tillgänglighet till staden.

Översiktsplanen anger att fortsatt planering i Göteborgs Stad ska ske med inriktning mot komplettering av den redan byggda staden (röd, brun och orange färg i bilden nedan) i kombination med byggande i strategiska knutpunkter. Göteborg ska fortsätta växa på ett långsiktigt hållbart sätt. Genom att bygga staden inifrån och ut kan Göteborg stärka regionen och näringslivets efterfrågan på attraktiva lägen tillgodose. En tät och intressant regionkärna där alla kan mötas och känna tillhörighet är betydelsefullt för näringslivets utveckling och för människors livskvalitet.

Kring strategiska knutpunkter ska finnas tät bebyggelse som samlar funktioner och människor för att skapa levande platser under många av dygnets timmar. Samordning mellan bebyggelse- och trafikutbyggnad förutsätts. En strategisk knutpunkt som pekas ut är City. Två av Västlänkens planerade stationer; Centralstationen och Haga ligger i direkt anslutning till, och på var sin sida om City. Stationen vid Haga kommer genom sitt läge på västra sidan av City att serva i princip hela västra Göteborg.

Cirka hälften av den tillkommande bebyggelsen i Göteborg planeras i de centrala förnyelseområdena (brun färg på bilden nedan). Här ska en tätare stad utvecklas som gör regionens centrum större, tätare, tillgängligare och attraktivare. En blandning av boende, arbetande och besökare ska skapa en stimulerande miljö och locka hit nya kunskaps- och tjänsteföretag.

Figuren visar översiktsplanens områdesvisa inriktningar

Översiktsplanen finns i sin helhet på www.goteborg.se.

Vision för Älvstaden

Under ett par års tid har Göteborgs Stad arbetat med en vision och strategier för Älvstaden, dvs. centrala Göteborg på bägge sidor om älven. Förslaget till vision har överlämnats till kommunstyrelsen den 30 maj 2012, för vidare politisk behandling. Visionsrapporten finns på www.centralaalvstaden.goteborg.se.

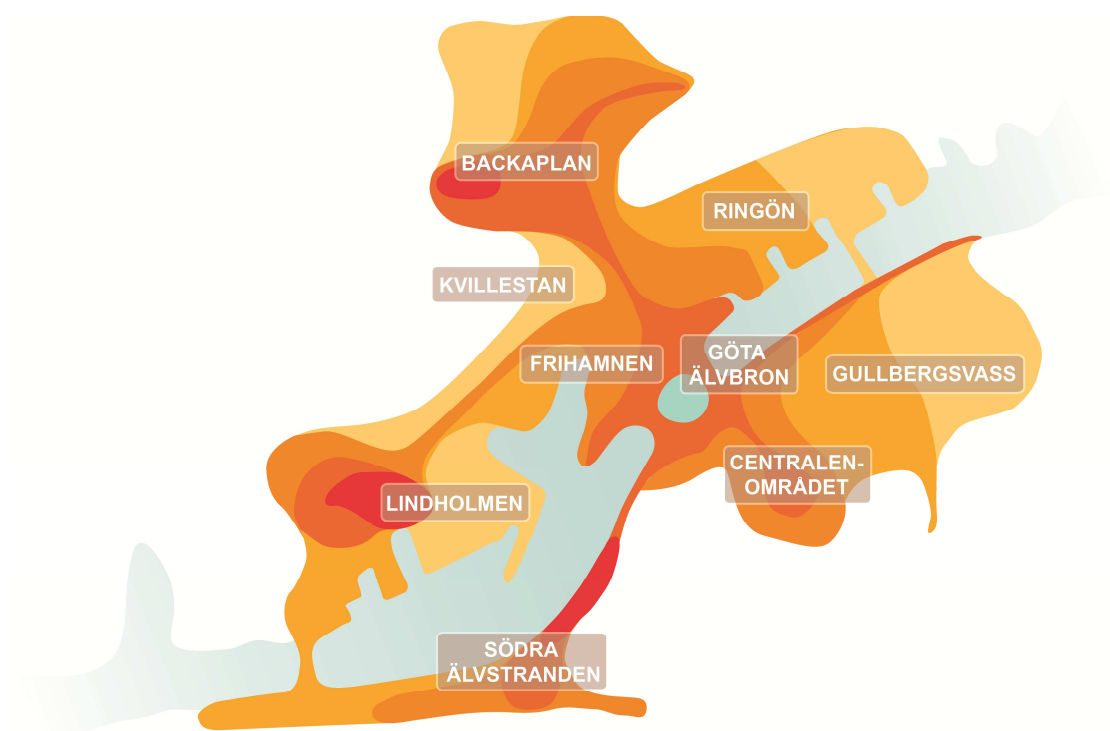
Tre övergripande strategier lyfts fram: *Vi ska hela staden, vi ska möta vattnet och vi ska stärka kärnan*. Älvstaden ligger mitt i den regionala kärnan. Genom att bygga en tillgänglig, tät och blandad stad med ett flertal knutpunkter ska innerstaden växa över älven. Med en stark kärna stimulerar vi en utveckling mot en alltmer diversifierad och robust ekonomi som kan stärka hela Västsverige. Älvstaden ska attrahera människor och verksamheter till Göteborg, såväl nationellt som internationellt. Visionen förutsätter att Västlänken genomförs enligt alternativet Haga-Korsvägen.

Södra älvstranden ska närma sig vattnet genom Skeppsbron, Masthuggskajen och Stigberget. Järntorget/Järnvågen ska vara mittpunkter och koppla samman området. Här ska kompletteras med blandade verksamheter. Hur Oskarsleden kan omgestaltas till stadsgata ska studeras vidare.

Centralenområdet ska öppna utvecklingen av Gullbergsvass och knyta an området mot vattnet. Området ska vara ett attraktivt kommunikationsnav och regionalt centrum. Här ska en tät och blandad stadsbebyggelse utvecklas med mötesplatser och grönska. Centralenområdet är en del av det stadsmässiga stråk som ska skapas över älven till Wieselgrensplatsen via Backaplan.

Gullbergsvass ska stärkas med ett blandat innehåll och lokala kvaliteter, samt en ny större park. Området ska närma sig vattnet med promenadstråk längs älven. Hur Märten Krakowgatan kan omgestaltas till stadsgata ska studeras vidare.

Visionsrapporten poängterar att vi ska hålla öppet för att kunna ansluta Bohusbanan till Västlänken genom en tunnel under älven och att vi ska skapa en kollektivtrafikförbindelse mellan Stigberget och Lindholmen.

Figuren visar en tänkt utbyggnadsordning av Älvstaden.

Röd – före 2015

Mörkororange – före 2020

Orange – före 2025

Ljusorange – före 2030

Gul – efter 2030

Stadsmiljö vid stationslägena

De tänkta stationerna vid Haga och Korsvägen hamnar mitt i befintlig stadsmiljö. Inom 800 meter från de tänkta stationsuppgångarna i Haga bor det idag drygt 17 000 personer och 36 000 sysselsatta. Inom samma avstånd från Korsvägen bor det idag ca 14 000 personer och 20 700 sysselsatta. Därutöver finns ett antal tunga besöksmål inom gångavstånd. Korsvägen ligger i direkt anslutning till evenemangsområdet med Liseberg, Svenska Mässan, Scandinavium, Universeum etc. och både Haga och Korsvägen har, bibliotek, handel och museer m.m. i sin direkta närhet. Stora universitet och högskolor finns intill båda stationerna, med stor andel kollektivtrafikanvändare redan idag. Vid Korsvägen finns planer på ett nytt Campus Näckrosen, med ett omfattande tillskott av utbildningslokaler.

Inom 800 meter från Hagastationen ligger flera viktiga utvecklingsområden i staden: de centrala delarna av Norra Masthugget med Järnvågsområdet, som nu planeras för tät blandstad, samt Skeppsbron, med en snart färdig detaljplan. Dessa områden, tillsammans med den möjliga förtätningen i befintlig stadsstruktur beräknas tillföra ca 4000 arbetsplatser och 4000 bostäder.

Hagastationen har en viktig funktion för hela västra Göteborgs utveckling. Som omstigningsstation väster om innerstaden minskar den påtagligt restider samt ökar tillgängligheten till övriga staden och regionen från västra Göteborg. Detta bidrar till att integrera västra Göteborg i den övergripande arbetsmarknadsregionen.

Haga kyrkoplan omfattas idag av stadsplan från år 1867. Under processen med att ta fram en ny detaljplan för stationen Haga kommer utformningen av området att analyseras utifrån platsens kulturhistoriska värden. Planområdet kommer att avgränsas så att platsens kulturhistoriska värden kan säkras genom planbestämmelser. Sannolikt kommer detaljplanen att omfatta hela Haga kyrkoplan.

Inom 800 meter från de tänkta stationsuppgångarna vid Centralstationen bor det idag ca 3 500 personer och 45 000 sysselsatta. En stor del av centralstationens omgivning utgörs av förnyelseområden för framtida utveckling enligt visionen för Älvstaden, men den ligger också i direkt anslutning till city.

Målet i Göteborgsregionens tillväxtstrategi är att tillskapa 30 000 nya boende och 40 000 arbetsplatser i den regionala kärnan fram till 2020. År 2011 hade nära 15 000 boende och lika många arbetsplatser tillkommit i kärnan. Vi är alltså på god väg att nå det uppsatta målet. Inom visionen för Älvstaden har man uppskattat att det finns förutsättningar för att även efter år 2020 tillskapa 30 000 ytterligare boende och 30-40 000 arbetsplatser i centrum, vilket ytterligare stärker den regionala kärnan.

Trafikstrategi

Just nu pågår arbete med en trafikstrategi för ett hållbart Göteborg. Strategin syftar till att ge de samhällsutvecklande aktörerna i Göteborg en plattform för samverkan kring trafiken och ett instrument för kommunen att välja goda och resurseffektiva insatser för att integrera trafiken i stadsutvecklingen. Det uttalade

målet är att prioritera gående, cykel och kollektivtrafik framför biltrafik. Trafikstrategin förutsätter att Västlänken genomförs enligt alternativet Haga-Korsvägen. Inom ramen för trafikstrategin kommer lämplig trafikering av bytespunkter och knutpunkter att studeras.

Utbyggnadsplanering

Just nu pågår även en studie av möjlig utbyggnadstakt i förhållande till översiktsplanens inriktning, kallat Utbyggnadsplanering. Arbetet görs i samverkan mellan berörda förvaltningar och tillsammans med trafikstrategiarbetet. Målet är att trygga stadens bostadsförsörjning, ge underlag för prioriteringar i planarbetet och i kommunens investeringar, ge tydlighet hos kommunen hur staden vill utvecklas och att detta är långsiktigt hållbart. Staden kan genom utbyggnadsplanering ligga steget före marknaden och ta egna initiativ. Utbyggnadsplaneringen förutsätter att Västlänken genomförs enligt alternativet Haga-Korsvägen.

Inom ramen för utbyggnadsplaneringen kommer översiktsplanens inriktning för innerstaden, centrala förnyelseområden och mellanstaden (röd, brun och orange på bilden ovan) att preciseras vad gäller möjliga volymer och strategier för genomförande.

Björn Siesjö
Stadsarkitekt

Måns Werner
Avdelningschef Strategiska avdelningen